

SOVJETI IMAJO V EVROPI ODLOČUJOČO BESEDO

Konferenca v Moskvi nudi sliko, da tuje države, vključno Nemčija, priznavajo sovjetsko nadvlado. — Zapadni velesili vidite dobro znamenje v tem. — Rusija utegne zasesti severne države in se priklopiti do Sredozemlja.

London, Anglija. — Tajna konferenca, ki poteka te dni v ruski prestolici, Moskvi, na katero so šli, kakor včeraj poročano, zunanji ministri treh držav, Nemčije, Turčije in Estonke, daje mnogo misliti. Neglede na to, kaj se bo na tem sestanku skuhalo, se jasno kaže ena stvar, namreč, da Rusija narekuje in drugi morajo poslušati. Ona je "povabljajo" zastopnike drugih držav k sebi in ti so se morali odzvati. To povabilo živo spominja na enako vabilo, ki ga je svojevčasno poslal Hitler avstrijskemu načelniku vlade in pozneje češkoslovaškemu; v obeh slučajih je pozvanima povedal, da se imata podati, drugače jima bo pokazal svojo silo.

S kako motivacijo so bili zdaj tujezemski državniki poklicani v Moskvo, je seveda neznan. Da pa ni vse rožnato, se lahko sklepa iz tega, ker je moral ponovno iti tja nemški zun. minister, von Ribbentrop. Ta mož je bil v Moskvi ob času, ko se je podpisala nenapadalna pogodba med Rusijo in Nemčijo, in tedaj se je objavilo, da bo sovjetski zun. komisar Molotov vrnil njegov obisk in prišel v doglednem času v Berlin. Molotov ni prišel v Berlin, pač pa je bil von Ribbentrop zopet poklican v Moskvo.

V sedanjih kritičnih razmerah nudi ta okolnost zapadnim dvema velesilama, Angliji in Franciji, dokaj hladilne tolažilce. Sklepate namreč, da končno ni tako slabo za nju, da se je mogoča Rusija "zvezala" z Nemčijo. Menite namreč, da bo ta zveza dosegla to, kar njima ni bilo mogoče, namreč, da bo ovirala Hitlerja pri njegovem nadaljnjem razgrajanju po vzhodni Evropi. Možno je, da mu bo Rusija dopustila gospodarsko izrabljanje jugovzhodnih malih držav, toda njegovih vojaških pohodov tamkaj utegne biti konec. Tako bo torej moral Hitler plesati po Stalinovi godbi.

Pričakuje pa se, da si bo skušala Rusija pridobiti še večji vpliv nad srednjo in vzhodno Evropo. Iz zadnjih poročil se more namreč sklepati, da utegne enostavno zasesti tri male severne države, Estonko, Latvijo in Litvijo; Estonko njeno brodovje menda že direktno ogroža. Ta čin bi bil podoben Hitlerjevemu na Češkoslovaškem, toda z drugačnim ciljem: Dočim je bilo Hitlerju predvsem za prostor in za produkte, ima Rusija dovolj obojega, prostora in produktov, ter ne potrebuje še več zemlje. Zasedba bi bila iz strateških ozirov, namreč, da bi Rusija kontrolirala Baltičsko morje.

Na podoben način iščejo sovjeti tudi nadvlado na jugu. Vesti trdijo, da je Rusija predlagala in Turčija pa baže tudi odobrila, da se ustanovi blok

VOLILNA KAMPANJA POD CENZURO

Ottawa, Quebec. — Min. predsednik tukajšnje kanadske province, M. Duplessis, je izdal proglas za splošne provinčne volitve, ki se bodo vršile prihodnji mesec. Kampanja za te volitve pa se bo vršila v sedanjem izrednem času tudi na izredni način, namreč, da bo postavljena pod cenzuro, kar bo prvičrat v zgodovini Kanade. Tako se ne bodo smeli politični shodi odvijati po radio; politični govori bodo dovoljeni po radio le iz studio, in še ti bodo morali biti prej predloženi vojnim cenzorju. Volitve so bile proglašene, ker min. predsednik trdi, da so avtonomne pravice Quebeca v nevarnosti vsled federalnih vojnih odredb.

KRIŽEM SVETA

Merida, Mehika. — V stavko so stopili Indijanci, ki se bavijo s pridelovanjem rastline sisal, katere se uporabljajo za izdelovanje vrvi. Stavkarji zahtevajo, da odda vlada to industrijo v njih lastno upravo. V solidarnostno stavko je stopilo več drugih delavcev.

Pariz, Francija. — Morariški poveljstvo je v sredo objavilo, da se je tekom prvih treh tednov vojne zaplenilo okrog 100,000 ton blaga, ki se je nameravalo vtihotapiti v Nemčijo.

Basel, Švica. — Iz obmejnega švicarskega mesta Riehen se poroča, da so Nemci na drugi strani meje noč in dan na delu pri vrtanju tunela skozi neki hrib, potom katerega jim bo omogočen hitrejši prevoz čez do Siegfriedove linije.

BREZPOSELNEST NEKOLIKO PADLA

New York, N. Y. — Po izkazu urada Industrijalne konference je število brezposelnih tekom meseca avgusta nekoliko padlo, namreč za okrog 60,000 oseb, s čimer jih je bilo konec omenjenega meseca približno devet in pol milijonov; to je en milijon manj kot v avgusta 1938.

Varšava, do skrajnosti razbita, se podala

Poljska prestolnica ni mogla več vzdržati strahovitega bombardiranja. — Naziji odločili, da vkorakajo v mesto v petek. — Mesto izpremenjeno v "razdejan pekel."

OROŽJE ZA RUMUNJO

Nemčija zalaga Rumunijo z vojnimi potrebščinami.

Bukaresta, Rumunija. — Mednarodni položaj v Evropi in odnosi med posameznimi državami so tako zmedeni, da je nemogoče ugotoviti, kje so zavezniki in kje sovražniki. Tako dobiva ta država stalno orožje iz Nemčije in je prejela ta teden tudi enajst bojnih aeroplanov. Ves ta čas pa je Rumunija bolj ali manj zaveznica Anglije, katere ji je tudi garantirala pomoč v slučaju napada. Da se zmeda še poveča, govore nekatere vesti tudi, da je Nemčija obljubila Rumuniji, da jo bo branila, ako bi jo napadla Rusija. In Rusija ter Nemčija ste zaveznici!

VOJNA BO ZAHTEVALA TEŽKE ŽRTVE

London, Anglija. — Državni zakladničar Simon je preteklo sredo predložil v parlamentu vojni proračun, iz katerega se razvidi, kako ogromne materialne žrtve bo moralo prebivalstvo položiti na oltar vojnemu molohu. Tekom tega leta bo namreč dežela potrebovala nič manj kakor osem milijard dolarjev v ta namen. To velikansko svoto bo moralo seveda prispevati ljudstvo, in sicer polovico s posojili, polovico z davki. Tako se bo dohodninski davek zvišal na 35 odstotkov, kar bo menda rekord v angleški zgodovini; celo tekom zadnje svetovne vojne je dosegel le 30 odstotkov. Na ta način bo na pr. družina z dvema otrokoma, ki ima letnih dohodkov \$2000, plačala davka \$70.08; samec z istimi

Iz Jugoslavije

Grozen roparski umor pri Grosupljem, kjer sta bila gospodar in gospodinja umorjena s sekuro, gospodarjeva sestra pa nevarno ranjena. — Nevaren požar pri Kamniku, ki je zahteval človeško žrtev. — Razno.

Roparji odnesli dva tisočaka

Grosuplje, 10. sept. — V noči od sobote na nedeljo je bil izvršen v majhni vasi Blato pri Grosupljem umor, katerega žrtev sta postala Janez Nučič in njegova žena. Ko so zjutraj prišli ljudje v sobo pogledat, kaj se je zgodilo, se jim je nujno prizor. Na postelji sta ležala posestnik in žena z razbitima glavama, na drugi postelji pa je ležala v zadnjih zdihljajih posestnikova sestra Marija Nučič, ki je imela polno ran na glavi. V nedeljo dopoldne so bili poklicani reševalci ljubljanske rešilne postaje v Blato in so prepeljali hudo ranjeno Marijo Nučič v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki imajo malo upanja, da bi jo mogli še ohraniti pri življenju, ker so ji roparji prizadejali smrtonosne poškodbe. Šestnajstletni fant, ki sta ga imela umorjena v reji, je pripovedoval, da so ponoči vdrli v hišo neznan roparji, se vrgli najprej na gospodarja, gospodinjino in na gospodarjevo sestro, njega pa so z grožnjami prisilili, da si ni upal klicati na pomoč. Roparji so prevrgli vso hišo in vse kote, in so odnesli med drugim tudi 2000 dinarjev. Ko so s svojim delom nemoteno končali, je fant ves prestrašen tekel klicat ljudi. Na kraj umora je prišla sodna komisija in ugotovila dejanski stan. Vso stvar so vzeli v roke grosupeljski orožniki in upajo, da bodo storilce kmalu prijeli, da bodo prejeli zasluženo kazen.

Nevarna vožnja

S kolesom se je peljala po cesti Vida Dermastja, hči čevlarskega pomočnika iz Dravlj, ko je nenadoma za njo privozil avtomobil in jo podrl na tla. Dobila je močne poškodbe, radi katerih je bila odpeljana v ljubljansko bolnišnico.

Smrtna kosa

V soboto 9. septembra zvečer je nepričakovano preminul v Trnovem v Ljubljani tamonjšni priljubljeni župnik g. Janko Cegnar. Rojen je bil leta 1887 v Stari Loki, kjer je bil njegov oče sedlarski mojster. Kot otrok je prišel v Lesce, odtam je pohajal gimnazijo v Kranju. Leta 1910 je pri svojem stricu, župniku v Stranjah pel novo mašo. Služboval je v Žireh, nakar je bil stolni vikar v Ljubljani. Za časa vojne je bil vsa štiri leta na ruskem bojišču. Po končani vojni je bil nekaj časa spirital pri uršulinkah v Ljubljani, potem župnik v Moravčah, nato v Trnovem v Ljubljani.

Konj se je splašil

Na cesti Samobor-Brežice se je zgodila huda prometna nesreča, ki jo je povzročil splašeni konj. 50 letni tesar Martin Novosel iz Obrežja je na svojem vozu peljal trgovčevu soprogo Marijo Bratanič iz Jesenic ob Savi proti Brežicam. Na nekem ovinku se je Novoselov konj splašil in skočil naravnost pred neki avto. Sofer ni mogel vozila več ustaviti in je zadel v konja ter mu polomil vse štiri noge. Novosel je pa pri tem tako nesrečno padel z voza, da je obležal na mestu mrtve.

Nesreča

Precejšnje poškodbe je dobil 34 letni posestnik Vinko Sagadin iz Sestrže, občin Majšperk, v katerega je na nekem ovinku zadel avtomobil in ga sunil v jarek. Nesreče je kriv posestnik sam, ker ni volil po pravi strani ceste.

Po neprevidnosti

Žrtev neprevidnostne vožnje z motornim kolesom je postal pred kratkim 18 letni trgovski pomočnik Zvonko Korosec iz Loč, ko se je vozil po cesti blizu Poljčan. Padel je na tla in si prebil lobanjo. V Čretu pri Celju je padel z motornega kolesa 31 letni sofer Mihael Pirnat iz Zavodne pri Celju in je tudi dobil hude poškodbe na glavi in po kolenih.

Nesreča starke

Pri Šmarju je neki kolesar zavozil na cesti v 75 letno preužitkarico Marijo Javornikovo iz Zgornje Slivnice in je bila Javornikova po vsem životu močno poškodovana.

KATEDRALO ZAVAROVALI

Francosko mesto Meaux, ki leži 27 milj severovzhodno od Pariza, je eno mest, ki je v nevarnosti pred nemškimi bombnimi aeroplani. Temu primerno je tudi zavarovalo svoja poslopja. Gornja slika kaže, kako so z vrečami peska obdali vhod v katedralo v mestu. Odstranili so tudi dragocena barvana okna.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponejlikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.
Published by:

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Katoliška cerkev in usoda Poljske

S tem, da so naziji in boljševiki pogazili Poljsko, je padlo nekako 23 milijonov katoliških Poljakov pod nazijski režim in kakih 11 milijonov Poljakov pod območje ruskih boljševikov. Poljska je bila izrazito katoliška država in katoliška cerkev se je zadnje čase lepo razvijala v območju poljske države. V obmejnih krajih sovjetske Rusije so imeli preganjani ruski katoličani in pravoslavni svoja zatekališča. Kaj bo zdaj s temi kraji?

Hitlerjev režim je znan. Proti katoličanom in drugim veram je nazijski režim zmeren, kadar politično tako bolj kaže. Drugače je Hitler kot narodni socialist, ki je postavil samega sebe nemškemu narodu za mesijo, skoro kakor Mahomed muslimanskemu svetu, zelo nestrpen proti krščanstvu. Kristusa je že zdavnaj proglasil, da ne more biti Bog nemškemu narodu ker izhaja iz judovskega rodu, ki je po Hitlerjevem nauku manj vreden, kakor nemški narod. Že iz tega je razvidno, kaj ima katoliška cerkev pričakovati v sodobni Hitlerjevi Nemčiji. Poleg tega je znan tudi slučaj v Avstriji napram katoliški cerkvi. Katoliške šole in ustanove so morali dobesedno zapreti in opustiti. Vlada je odtegnila vsako pomoč in sodelovanje, ki ga je poprej nudila verskim ustanovam. Duhovniki morajo hoditi civilno opravljeni po dunajskih ulicah, da se izognejo šikanam in sramotenju nazijskih pristavev, ki vladajo državo. Kaj naj katoliška Poljska pričakuje od takega režima? Nič drugega, kakor brezobzirnega preganjanja in zapostavljanja.

Stališče sovjetske Rusije do katoliške cerkve je tudi dobro znano. Pod boljševiškim območjem morejo katoliški Poljaki pričakovati le najhujšega. 11,000,000 katoliških Poljakov je zdaj pod sovjetsko oblastjo. Prva poročila pravijo, da so s sovjetsko vojsko prišli v zasedene kraje že komunistični agentje, ki so privlekli s seboj vsakovrstno propagandno šaro, kot svoje filmske slike in razne druge predstave, s katerimi bodo začeli razvijati in širiti komunistično propagando za svojo brezbožno miselnost. Delovanje katoliške duhovščine je v od Rusov zasedenih krajih popolnoma paralizirano. Dosedaj vzorno organizirane poljske katoliške župnije, bodo morale svoje delovanje omejiti. Iz šol bodo duhovniki, če že niso, izgnani. In kaj je vendar pravemu duhovniku ljubšega, kakor vzgoja mladine za življenje? Krasne katoliške organizacije in društva po poljskih župnijah bodo ukinjena. Mogoče bodo pustili, pa še to ni sigurno, duhovnikom nekaj časa opravljati službo božjo. Cerkve se bodo praznile. Duhovniki bodo morali molčati in biti tihi, ali pa bodo morali pred cevi pušk. Zunaj okrog njih pa bo hrupno in glasno delovala protikršćanska mašina boljševikov. Kajti ničesar drugega ni za pričakovati od boljševikov kot prvi korak, da bodo napeli vse sile, da razkristjanijo katoliško Poljsko.

Žalosten je položaj za katoliško Poljsko. Najprvo so naziji in boljševiki razbili poljska mesta in vasi, da je vsa dežela ena sama razvalina. Zdaj bodo skušali oboji razbiti še poljsko dušo, v kateri je bila doslej zasidrana globoko katoliška vera. Strašno je to. Strašna preizkušnja.

Znameniti angleški pisatelj spreobrnjenec Hilaire Belloc, je pred ne dolgem zapisal o položaju v Evropi tudi o bližajoči se nevarnosti za krščansko civilizacijo in krščanstvo samo v Evropi zelo tehno ugotovitev. On pravi, da je na vidiku strašno preganjanje krščanstva, osobito katolištva. Z gotovostjo piše: "Trdim, da bo najbrže prišlo. Pomnite, kako lahko se začne preganjanje. Kako iskra vžge smodnik. Kako fanatični ljudje prihajajo na površje k vprašanju, ki jih popolnoma nič ne razumejo. Na podlagi tega trdim, da sedanja borba med cerkvijo in svetom še ni končana, marveč se bo vršila ljuto naprej. Pričakujem preje hujšega, kakor boljšega. Pričakujem strašnega viharja, ki zna biti dolgotrajen in v katerem bo nam grozilo najhujše."

Pisatelj Belloc ni človek, ki bi ne vedel kaj govori. Je velik in globok sociolog in dober poznavatelj razmer.

Drugi ljudje smo navadno taki, da kadar beremo ali čujemo o preganjanju drugih katoliških sobratov po svetu, da nas trenutno obleti groza, se malo pohudujemo nad takimi dejanji, potem pa pozabimo in si mislimo: "O, to se ne godi pri nas, za druge pa, kaj se bomo brigali. In stvar pozabimo. Ravno v tem pa katoličani in kristjani sploh najbolj grešimo. To je grda neodpustljiva malomarnost. Poglejte v komunistične vrste! Enega samega komunista naj kje zapro, kako se dvigne ves komunizem po vsem svetu in protestira, kako pošilja proteste vladam, kako ropočejo. Katoličani in kristjani se sicer zgražamo, malo pomolimo, kar je sicer prav in lepo, ampak kakih demonstracij, kakih glasnih protestov pa od nas ni. Kristjani si kar mislimo, da je nam usojeno, da moremo voljno prenašati vsa preganjanja krutih sovražnikov krščanstva. Zato pa protikršćanske vlade po svetu mislijo, da smejo delati kar hočejo. Ko bi katoličani po vseh državah javno demonstrirali proti raznim preganjanjem ter zahtevali od svojih vlad, da zahtevajo od protikršćanskih vlad, da ustavijo preganjanja katoličanov, bi precej zaleglo, ker nobena vlada nima rada zunanjih zapletljiv. Ampak katoličani molčimo. Taki smo v svetu, taki smo tudi slovenski katoličani v naših slovenskih enotah. Nas katoličane sme zasmehovati vsaka odpadla poturica, pa molčimo in lepo tiho prenašamo. Kdaj se bomo predramili? Kdaj bomo odprli oči?!"

Katoliška cerkev in v njej združeni katoličani po vsem vesoljnem svetu, ne glede na pleme in barvo, bi morali biti kakor eno telo in kadar kdo enega izmed nas krivično udari, bi moralo zaboleti vse nas in vsi bi se morali oglasiti. Ako bi bilo tako, bi vsak, predno bi zagnal kamen v katoliško cerkev ali v katolištvo, dobro premislil.

Za katoličane je to vredno, da o tem temeljito razmišljajo.

Z WEST PULLMANA PIŠEJO...

W. Pullman, III.

Kakor je bilo v št. 181. Amer. Slovenca poročano, je tukaj preminula Mrs. Rose Bokal. Pokojna je spadala k dvema društvoma in sicer k društvu Marije Čistega Spočetja št. 80, KSKJ. So. Chicago, Ill. in k podružnici št. 72, Slovenske ženske zveze. Članice obeh društev so ji priredile lep pogreb, kateri se je vršil v petek 22. septembra iz hiše žalosti v cerkev sv. Katarine, kjer se je brala sv. maša za dušo pokojne in od tam na St. Mary pokopališče. Sv. mašo je daroval g. kaplan, ki so imeli lep govor o pokopani, g. župnik so šli pa na pokopališče in so se tam vršili prav lepi obredi, kakoršnih jaz še nisem videl ne slišal. Vsako žensko društvo ima nekaj svojega pri pogrebi, kar je vsekako lepo. Toda žalibog da se ne manjka nikjer takih, ki se imajo da so naprednega mišljenja, ki se pa ne znajo obnašati na vsakem kraju kot se spodobijo. Tudi tukaj so bile napredne, ki so, ko so g. župnik imeli svoje obrede, imele svoje preglasne pogovore med seboj, da sem jih že mislil sam opomniti, da če nečjejo moliti z drugimi, naj bodo vsaj tihi in naj drugih ne motijo. To sem mislil povedati. — Pokojni naj bo večni mir, sorodnikom pa naše sožalje.

Martin Golobčič

O TEM IN ONEM IZ SOUTH CHICAGO

So Chicago, Ill.

Te dni opazujemo ameriške legionarje, ki prihajajo v Chicago iz raznih držav, da se udeležijo konvencije. Prihajajo na različnih vozilih, ki vzbujajo splošno pozornost. Obnašajo se kot razigrani fantje, dasi so že davno zreli možje. Na konvenciji so se vsi strinjali s tem, da naj Amerika ne posega v sedanji evropski položaj in naj se drži kolikor mogoče stran od bojujočih se strank. Legionarji dobro vedo zakaj to hočejo, saj so veliko skusili v zadnji svetovni vojni. Toda, če bi se udeležili vojnih operacij vsa leta svetovne vojne, kot so se jih vojak evropskih bojujočih se držav, bi bili še bolj proti vojni.

Jesen je tukaj z vsemi svojimi darovi. Father John v Lemontu že vabi na veselo medeno nedeljo, ki bo 1. oktobra. Ta nedelja bo kakor nekaka objubljena dežela, v kateri se je cedil med in mleko, samo s to razliko, da bo v Lemontu prednjačil med. Za mledo se obiskovalci medene nedelje bodo bolj malo zmenili. O medeni nedelji zapišem, da je v sedanjih časih še zlasti dobrodošla. V Evropi je vojna, lahko zapišem, že mesec dni. Že takoj prvi dan vojne je sladkor poskočil v ceni in kuharice so se zbale, da ga bo naenkrat zmanjkalo. Vidi se, da še niso pozabile zadnje svetovne vojne. Vidite,

če do tega pride, da sladkorja zmanjka, ali da bo predrag, vam Father John v Lemontu nudi najboljšo nadomestilo, ki ga lahko rabite namesto sladkorja v premmnih slučajih in to je pravi pristni med, ki zaradi vojne prav gotovo ni poskočil v ceni. Poslužite se te prilike in si ga nakupite. S tem boste nakupili zdravja za svoje družine, ob enem pa pomagali k prvemu vidnemu slovenskemu spomeniku v Združenih državah, slovenskemu kolegiju ali semenišču, ki bo še poznim rodovom svedočilo, da je bival nekoč v tej svobodni zemlji veran slovenski narod. Že samo ta misel bi nas morala podžgati, da bi z vsemi svojimi močmi, kolikor nam razmere dopuščajo, podprli to zares potrebno stvar. Zato vam kličem nasvidenje na medenem pikniku, tako vsaj upam, samo če me bo kdo potegnil tja, kajti toliko še nisem pri moči, da bi imel lastnega konja na kolesih. V starem kraju da, tam sem ga imel, ker so mi ga oče kupili za pet krajcarjev.

Poleg pogovorov o vojnem položaju v Evropi, so sedaj med nami na dnevnem redu govorice o michigancu in kalifornijancu. V poletnih mesecih se je govorilo, da bo letos michiganskega grozdja toliko, da ga bodo ponujali baje skoraj zastoni. Sedaj pa nekateri pravijo, da ga bo le bolj malo, kar je pa malo verjetno. Sicer tudi pravijo, da michiganec ni kaj posebnega pijača, da je malo bolj od vode. Vendar, ko ga enkrat začnejo nositi v steklenicah na mizo, ga na vse pretege hvalijo, da je to "pijača in pol," zlasti še, če je padla kaka baksa kalifornijanca notri. Prav tako kot smo rekli v starem kraju, da je tudi ričet dober, če je prašič "stopil" vanj, ko se je kuhal.

Zadnje nedelje smo imeli v naši dvorani kazanje slik iz Jugoslavije, katere je oskrbeli Mr. Josephine Erjavec iz Joliet. Krasne so bile te slike, kakoršnih še nismo videli. So bile Grdinove slike lepe, toda te so jih v marsičem prekosile, ker so bile bolj splošne in so kazale več pestrega kmečkega življenja. Vidi se, da ima Mrs. Erjavec dober okus in posrečeno roko in ve, kaj ugaja ameriškim slovenskim rojakom.

Jesen je, to sem že zgoraj omenil. Z jesenjo se nam bližajo dnevi cerkvenega bazara. Kdaj bo, še ne morem povedati. Toliko se mi pa zdi umestno, da vas dragi farani že sedaj na to opozorim, da se na bazar pripravite. Stopimo skupaj in napravimo letošnji bazar enega najboljših, kar smo jih imeli v zadnjih letih.

Novinar

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure dopoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

GOVOR KANDIDATA SLOVENCA WM. J. KENNICKA NA RADIO V CLEVELANDU

Cleveland, O.

"Cenjeni prijatelji:

Jaz sem bil rojen v 23. vardi 9 (v Clevelandu) in tukaj živim že 40 let. Zadnjih 15 let sem natančno opazoval politično življenje, in sem pripravljen da smo Slovenci na precej slabem stališču zato, ker nimamo pravega političnega vodstva. Slovenska naselbina potrebuje voditelja.

Torej, kadar volimo councilmana, se zavedajmo, da moramo voliti moža, ki je pripravljen delati za javnost, pomagati naši mladini, našim "High School Graduates" dobiti službe za katere so sposobni, pomagati naselbini z važnimi informacijami, in pokazati pot do splošnega napredka. Kar se mene tiče, mislim, da imam za seboj dober rekord. Zadnjih deset let sem bil, takorekoč, brezplačni uradnik; napisal sem mnogo dopisov, v katerih sem skušal pomagati naselbini razumeti različne probleme; organiziral sem razrede za državljanstvo in druge predmete; kot tajnik vlagateljskega odbora sem mesec dni preiskoval bančne zadeve in poročal na sestankih, z namenom da bi pomagal vlagateljem; vse to brezplačno; sedaj pa upam, da mi bo vsak vlagatelj izkazal hvaležnost in volil mene, Wm. J. Kennicka.

V 23. vardi imamo sedaj 8 kandidatov za councilmana; nekateri so mladoletni, in drugi so brez izkušnje. Jaz mislim, da bi moral imeti nekaj prednosti zato ker sem že mnogo let v politiki in ker sem že dobil bogate izkušnje, ko sem dve leti služil v mestni zbornici. Vsak novinec se mora znova naučiti zapletene težke probleme. Lahko vzame pol drugo leto ali več preden se privadi novim razmeram, in preden more kaj koristnega narediti za mesto ali naselbino. Ker sem jaz že imel te izkušnje, in sem naredil dobre zveze, bom lahko takoj začel z važnim delom v mestni zbornici in delal v korist slovenske metropole.

Torej, kakšnega zastopnika pa naj 23. varda izvoli? Najbolj važno je, da je izvoljen izobraženec, ki se zna boriti za ljudske pravice. V mestno zbornico pridejo vsakovrstni interesi, ki gledajo kako bi davkoplačevalca oskubili; velike kompanije imajo najbolje izkušene in brihtne advokate, ki več let študirajo kako bi telefon, plin, ali elektriko podedali. Councilman v tej hudi konkurenci mora biti sposoben naglo razumeti zamotane probleme mestnih financ in komunijskih zadev, da ga kapitalistični advokati ne potegnajo za nos.

V tem oziru so meni dali vsi Clevelandski angleški listi priznanje, da se ne dam vplivati od privatnih interesov, da študiram mestne zadeve in da v borbi proti cestni železnici se (Dalje na 3. strani)

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Pouk za državljanstvo

Cleveland, O. — Ta teden se je pričel redni pouk za državljanstvo. Pouk je za moške in ženske, ki še niso ameriški državljanji, pa žele to postati. Zlasti je namenjen tem, ki že imajo prve papirje in se žele pripraviti na končno izkušnjo za drugi državni papir. Pouk se daje v dvajsetih šolah, v enajstih v vzhodnem delu mesta, v devetih v zapadnem delu. Za naše ljudi pridejo najbolj v poštev šola v Collingwood Library, East 131st St. Library, St. Clair Library na 55th St. in Superior Library. Za one, ki delajo ponoči, se bo po potrebi vršil poseben pouk v okrajih, kjer bo za to potreba.

Vest iz domovine

Chicago, Ill. — Mr. Frank Vidmar s 22nd Place je te dni prejel iz starega kraja žalostno vest, da mu je v vasi Češnica nad Škofjo Loko na Gorenjskem, umrl brat v starosti 65 let. Zapuška ženo in enega sina, tu v Ameriki pa dve sestri in že omenjenega brata. — Njemu večni mir, žalujočim sožalje!

Waukeganski cerkveni pevci priredijo pevski koncert

Waukegan, Ill. — Slovensko cerkveno pevsko društvo "Lira" poroča, da priredi velik letni pevski koncert v nedeljo 29. oktobra. Društvo prosi, naj vzamejo to vest na znanje vsi rojaki v naselbini, kakor tudi sosednje naselbine in naj tisti dan, ko bo slovenska pesem v Waukeganu slavila svoj dan, ne prirejajo prireditev.

Nesreča v rudniku

Strabane, Pa. — V prometovniku se je ponesrečil rojak Anton Car in so ga morali pripeljati v Mercy bolnišnico v Pittsburgh. — V Washington bolnišnici se nahaja zaradi operacije Louise Mikec, iz Strabane.

Žalostno sporočilo

Cleveland, O. — Tukajšnji rojak Mr. John Pekol ki živi na Spencer Ave., je prejel iz stare domovine tužno vest, da mu je v vasi Sahovec, fara Dobrič na Dolenjskem umrl oče Matija Pekol, po domače Drguč, v častitljivi starosti 89 let. Zapuška soprogo, štiri sinove in dve hčeri ter druge sorodnike. R. I. P.

Vest iz Barbertaina

Barberton, O. — Pred kratkim sta se tukaj poročila Mr. John Jankovich, ml. in Miss Mary Strle iz Akrona (Kromore okraj.) Mladi ženini sin dobro poznane Jankovičeve družine, ki je ena prvih v tukajšnji naselbini.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE

(74)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Pri odprtem oknu je Tarzan obstal in poslušal. Teško dihanje moškega, ki je znotraj spal in na močan duh, ki je prihajal iz sobe skozi okno, je bilo Tarzanu dovolj gotovo znamenje, da je možak pijan kot čep. Ko je bil v tem prepričan, je kljub temu previdno stopil z eno nogo notri.

Čez trenutek je potegnil še drugo nogo za seboj in tako stal na podu. Tukaj je obstal v popolni temi, samo zato, da so se oči, ki so bile na mesečni svetlobi, privdijale teme in da bo v temi razločeval razne predmete ki so v sobi in to seveda iz previdnosti, da si bo vedel v sili pomagati.

Vajen teme, saj je moral v svojem džungelskem življenju dostikrat po temi potovati in se je takrat srečno izogibal vsakih nevarnosti, je tudi sedaj kmalu razločeval vse predmete v sobi. Brez strahu da vzbudi pijanca, je stopil na drugo stran sohe k vratom, ki so vodila na hodnik in jih odprl.

Komaj je vrata odprl, že je bil na močno razsvetljenem hodniku, kar ga pa ni prav nič presenetilo. Tukaj je nekaj časa obstal in poslušal, kako sta se prepirala Menoira in pa pijani Phoros, nekje na drugem koncu. Nenatoma je divji bolesten krik pretresel ozračje, narkar je bilo vse tiho.

POZOR! Počet na šestilko poleg naslova in imena. Ako ti je naravnost predeh, obnovi jo in pomagaj listu!

NE BO TI V ŠKODO - ČE ZVEŠ!

KAJ JE "BELA KNJIGA"?

"Bela knjiga", kakor vse druge diplomatske knjige, ki jim daje označbo barva platnic ("rumena", "zelena" itd.) in ki so nam znane iz diplomatske zgodovine, so zbirke diplomatskih dokumentov. Izda jih vlada z namenom, da informira javnost o dojenih dejstvih, ki jih v knjigi podpre.

Po svoji vsebini spadajo diplomatske knjige v vrsto onih diplomatskih dokumentov, ki izražajo eno samo voljo (voljo prizadete države), katere učinki se kažejo na področju mednarodne politike, lahko pa tudi samo posredno na tem področju in neposredno na področju notranje politike. Angleška vlada je na primer v zadnjih letih izdala tudi dve "Beli knjigi" o angleškem oboroževanju, torej dve zbirki dokumentov, ki sta bili neposredno notranjepolitičnega in le posredno tudi mednarodnopolitičnega značaja. "Bela knjiga", ki jo je angleška vlada pred kratkim izdala, pa se nanaša na krivdo za izbruh nove vojne in tega potemtakem njena učinkovitost neposredno na področju mednarodne politike, kjer se je vraščanje krivde pojavilo v neposredni zvezi z razvojem pogajanj v dneh od 22. avgusta do 2. septembra, posredno pa že poprej v mednarodnem razvoju zadnjih dveh, treh let. Po zgledu angleške "Bela knjige" je tudi nemška vlada objavila nekaj dni nato svojo "Belo knjigo", ki vsebuje nemške dokumente o pogajanjih v istem razdobju.

V samih dokumentih ni bistvene razlike med obema knjigama, precejšnje pa so razlike v uvodni razlagi dejanskega stanja. Uvodna razlaga navadno spremlja vse diplomatske knjige. Običaj je, da so uvodne razlage objektivne, toda ne smemo se čuditi, ako je tu in tam objektivnost žrtvovana namenu knjige. Objektivnost uvodne razlage pa je mogoče preveriti z dokumenti, ki so zbrani v knjigi, odnosno z dokumenti, ki so bili drugače objavljeni ali ki so nam na razpolago iz konkurenčne diplomatske zbirke. S primerjavo obeh "Belih knjig", angleške in nemške ter s primerjavo obeh z italijansko službeno objavo o Mussolinijevem poverjanju, ki tvori tudi del dokumentacije o krivdi, razčiščenju vprašanja o tej krivdi, kakor se diplomatsko postavlja, ni težko. Zaključki, ki nam jih to razčiščenje nudi, so seveda bolj formalnega značaja, kajti vraščanje vojne krivde ni samo vraščanje izmenjave not in drugih dokumentov, temveč predvsem vraščanje celotnega mednarodnega razvoja, ki dovede do tolikšne napetosti, da je pri najbolj volji mogoča samo oborožena rešitev spora. Navzlic temu pa so tudi taki omejeni dokumenti, kakor "Bela knjiga", dragocen prispevek k razčiščenju perečih diplomatskih vprašanj. V tem je njih veliki pomen v diplomatski, kakor v splošni zgodovini.

ZAKAJ OBJAVLJAJO ANGLEŠKI DOMINIONI VOJNO STANJE Z NEMČIJO LOČNO OD LONDONA?

V odgovor moram opozoriti na notranjo sestavo britanskega imperija ali "Britanske skupnosti narodov" (British Commonwealth of Nations), kakor se uradno imenuje britanska državna skupnost. Statut britanskega imperija je bil izdelan leta 1926. Poročilo o imperialni konferenci, ki se je tedaj vršila v Londonu, označuje poleg narodov in držav, ki tvorijo sestavne britanske skupnosti narodov, tudi značaj odnosov med različnimi deli imperija. Londonski statut iz leta 1926 je bil izpopolnjen na naslednji imperialni konferenci v Ottawi (v Kanadi) leta 1932.

Britanski imperij tvorijo po tem statutu štiri vrste ozemelj:

1. tako zvana "posestna ozemlja", kakor n. pr. Malta; 2. dominioni, kakor n. pr. Kanada; 3. kolonije, kakor n. pr. Nigerija in 4. mandatna ozemlja, kakor n. pr. Palestina. Po stopnji povezanosti z matično zemljo spadajo dominioni med najbolj samostojna ozemlja britanskega imperija.

Glede notranje politike dominionov, ki tvorijo samostojne države v osebni uniji (zvezi) z matično zemljo (po vladarski hiši), velja načelo, da se zakoni, izdani v Londonu, izvajajo v dominionih le, ako jih odobri tudi njihovi parlamenti, ki so samostojna zakonodajna telesa.

V zunanji politiki pa imajo dominioni pravico do sklepanja ločenih mednarodnih pogodb in do lastnega diplomatskega zastopstva v inozemstvu. Ker skrbec torej dominioni sami za svoje diplomatsko zastopstvo v inozemstvu in imajo tudi pravico, da sami sklepajo pogodbe z drugimi državami, je jasno, da morajo tudi sami odločati z drugimi državami in vsemi posledicami, ki lahko iz tega nastanejo, torej tudi o napovedi vojne in objavi vojnega stanja, ki ga morajo odobriti njihovi parlament.

Zato z objavo o vojnem stanju z Nemčijo, ki jo je angleška vlada izdala v nedeljo 3. sept. tega leta ob 11:15 dopoldne, niso bili že tudi dominioni avtomatično potegnjeni v konflikt z Nemčijo, temveč so morali o tem sami sklepati in izdati enake objave kakor vlada v Londonu. Zato se tudi smatra, da so posamezni dominioni v vojnem stanju z Nemčijo šele od ure in dneva njihove objave o vojnem stanju, ne pa avtomatično od ure in dneva zadnje objave angleške vlade. Znano je končno, da vsi dominioni te vojne objave še niso izdali in so zato še vedno izven vojnega konflikta, ki je izbruhnil med njih matično zemljo Veliko Britanijo in Nemčijo. Tako so že v vojni z Nemčijo dominioni: Kanada, Avstralija, Nova Zelandija, Nova Fundlandija in Južna Afrika.

Pripominjam še, da izraz Velika Britanija (ali točneje: Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland) ni istoveten z zgoraj opisanim britanskim imperijem, kajti Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske obsega samo naslednja ozemlja: 1. Anglijo in Wales, 2. Škotsko, 3. Severno Irsko, 4. Man, 5. Kanalsko otočje in 6. vojsko in mornarico izven domaćih vod. Južni del Irske tvori tako zvano "svobodno državo", ki je samo v osebni zvezi (po kralju) z ostalo Veliko Britanijo. Pojem Anglija, s katerim se čisto označuje ne le Velika Britanija, temveč (seveda napačno!) tudi ves britanski imperij, je torej najožji državni pojem, ki označuje le enega izmed sestavnih delov tako zvanega Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske.

Scrutator.

DENARNE POŠILJATVE

nakazujemo za Jugoslavijo, Italijo in vse dele sveta po dnevnem kursu. Prejemniki dobijo lenar na dom po pošti. Včera je bile naše cene:

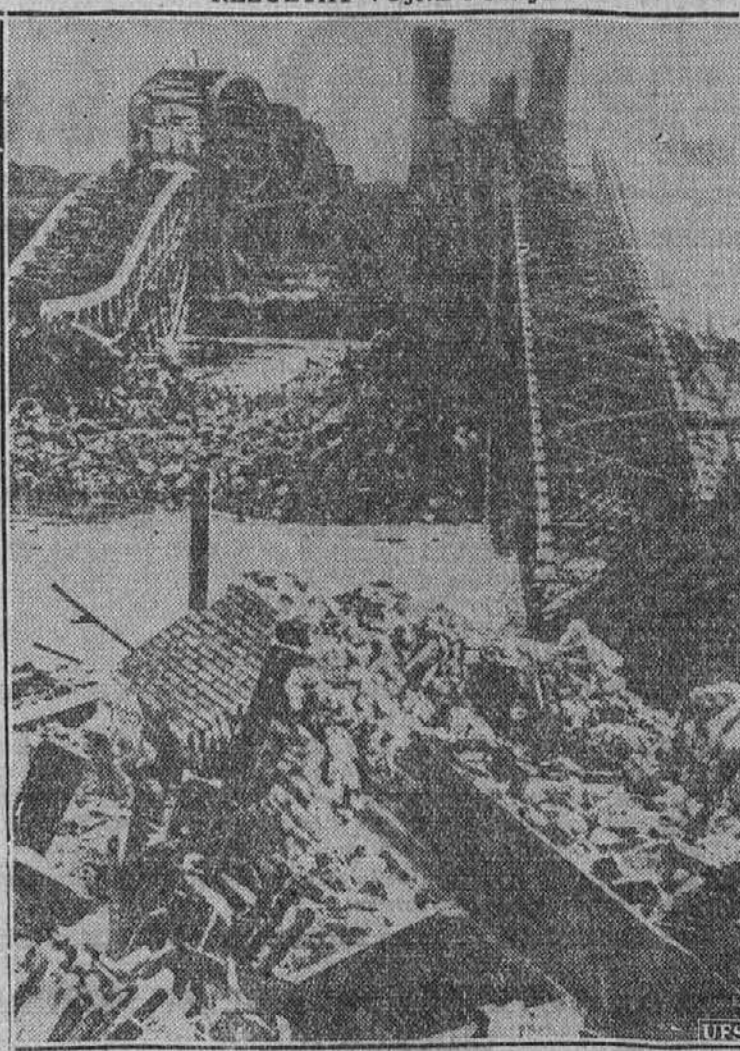
ZA DINARJE:	
Za \$ 2.25	100 Din
Za \$ 4.40	200 Din
Za \$ 6.60	300 Din
Za \$ 10.00	500 Din
Za \$ 19.75	1000 Din
Za \$ 38.50	2000 Din

ZA LIRE:	
Za \$ 6.25	100 lir
Za \$ 11.90	200 lir
Za \$ 28.75	500 lir
Za \$ 56.00	1000 lir

Za višje pošiljave, kakor zgoraj, dovolimo še boljše pogoje. Vse pošiljave naslovite na:

JOHN JERICHO
1849 W. Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

REZULTAT VOJNE FURIJE

Slika kaže neki most na Poljskem, ki je z mnogimi drugimi javnimi napravami vred postal žrtev vojne nerosti. Slika je prišla preko Nemčije in nazijski cenzor je omenil, da so most razdejali umikajoči se Poljaki, sami.

ZA NAŠE GOSPODINJE

Kako shraniti letno in jesensko obleko

Kakor spomladi zimsko obleko, tako moramo v pozni jeseni tudi vso letno opravo komad za komadom skrbno pregledati, očistiti, kar je raztrganega zašiti, šele potem jo spravimo. Posebno pazimo na mastne madeže, da nam niti eden ne odide. Sicer se javljajo molji šele na pomlad s prvimi toplimi dnevi, a znano je, da se lotijo najprej mastnih, nesnažnih mest. Čiste, docela razpršene stvari navadno ostanejo nepoškodovane, seve, če ni le preveč moljev v hiši in smo res storili vse, da se jih ubranimo. Obleko, ki roma skozi za pol leta v omaro, torej skrbno preiščimo. Tu manjka obešalnika, tam se je razparal šiv ali se je predrgnil ovrtnik, v žepih najdemo umazane robce, smetje, prah. Vse treba obrniti, očistiti, popraviti, šele potem obleko lahko spravimo. Opranih komadov ne likamo, marveč jih samo dobro posušimo. Obleko, ki je nerabna in jo nameravamo predelati, takoj sparimo in očisto spravimo. Vse je treba osušiti, zakrpati in šele potem spraviti. Obleko, ki je ne nameravaš več nositi, tudi vsaj za silo zašij in jo takoj daruj revežem. Dvakrat da, kdor hitro da.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Jetrni cmočki za na govejo juho

Nastrgaj sedem unč telečjih jeter in jih zmešaj z eno namočenim in otisnjeno žemljo (ali toliko kruha) in vse skupaj pretlači skozi gosto cedilce. Nato drobno umešaj, da se zgosti tri unče sirovega masla, kateremu, ko se je zgostilo, primešaj jetra in majhen ščepec majarona, eno jajce, malo soli, žlico prav drobno sesekljane in prepražene čebule, malo prav tako na drobno sesekljane peteršilja in dve žlici drobtin. Vse dobro premešaj, nato z žličko oblikuj drobne cmočke in jih zakuhaj v vrelo juho. Kadar niso več v sredini rudeči od jeter, so kuhani.

Medeno pecivo

Deni v lonec pol funta medu, žlico cimeta, dobre štiri unče presnega masla in četrť funta sladkorja. To postavi na vroč štedilnik, da zavre. Ohlajenemu primešaj dve jajci, funt moka in nekoliko pecilnega praška ter testo dobro ugneti, pa pusti, da en dan počiva. Potem ga razvaljaj za debel nožev rob na debelo, razreži z različnimi vzorci, zloži na namazano pločvino, pomazi z beljakom in speci v srednje vroči pečici.

Medeni kruh

Funt medu zavri in hladnemu primešaj funt moka, malo cimeta, klinčkov, muškatovega orečka, limonove lupinice in ¾ pinč mleka. To dobro zmešaj in pusti do naslednjega dne. Zdaj prideni dve jajci, dve žlici rumala ali slivovke, malo pecilnega praška in prav dobro mešaj 20-30 minut, končno prideni še za četrť funta drobno zrezanih orehov. Namaži podolgovati model, deni vanj testo ter speci v srednje vroči pečici trideset do eno uro. Naslednji dan zreži na prst debele rezine.

Drugi način: Kuhaj sedem minut funt medu, poldrugi pint vode, malo cimeta, klinčkov, limonove lupine in pol funta sladkorja. V hladno zamešaj funt moka, nekoliko pecilnega praška in deni v pomazan model. Naslednji dan speci. En dan starega razreži v poljubne rezine.

PRAKTIČNI NASVET

Kako osnažiš dežnik

Umazanega dežnika ne smeš nikoli suhega snažiti. Ko je še moker, ga takoj razpni in umij s čisto vodo, potem ga še izperi z jeshovro vodo, da ne pobledi. — Prav stari dežniki navadno več ne držijo vode. Postanejo pa nepremojljivi, če pomešaj žlico parafina s 30 žlicami petroleja. To mešanico dobro pretreseš, dokler ni parafin več viden. V tej tekočini dežnik temeljito izplakneš. Za to delo pa moraš imeti majhno gobo, katere pa ne smeš preveč močiti. Nato deni razpeti dežnik na zrak, a ne na sonce.

ZDRAVSTVO.

SOL NA NEPRAVEM MESTU
Pri nekkih boleznih srca in krvnega obtoka, pri revmatičnih obolenjih in vnetjih, dobimo v telesnih stanicah sol, točneje povedano natrij, in klor, ki ne spadata tja. Pogostoma se družita ta močnja v presnovi z nakopičenjem vode v tkivu ter otekanjem nog in rok. Kaj se je kemično tu zgodilo, so dognali s poskusi.

Pri opazovanju morskih alg

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1501 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

so ugotovili, da imajo te rastline, ki žive v slani vodi, v svojih stanicah sicer večje množine kalija, a le neznatne sledove natrija. Stanice teh alg se torej lahko zaprejo za natrij, nasprotno pa si nabirajo življenjsko važni kalij. Ta pojav bi je vsem zakonom o osmozi in difuziji v obraz, kajti po teh zakonih bi se morala skozi stanično steno vršiti počasna izmenjava. Tu pa gre očitno za neko posebno lastnost stanic, kajti nekaj podobnega opazujemo lahko pri ljudeh.

Telesne stanice vsebujejo določene množine kalija, fosforne kisline in magnezija, v krvi pa dobimo namesto tega natrij, klor in kalcij. Normalno pa ni izmenjave med temi snovmi. Drugače je z bolnim organizmom. Po bakterijskih strupih, srčni slabosti in drugih vzrokih se stanice lahko okvarijo in potem se začne nezaželeno romanje zgoraj navedenih kovin in snovi. Kalij pride s fosforno kislino v kri in ta ga izloči iz telesa, sol se pa razširi v stanice. Ker ima natrij lastnost, da vleče vodo nase, se stanice vrhu tega napolnijo še z vodo in otečejo. Tako nastajajo zelo nevarna nakopičenja vode v tkivu.

BRZINA KRVNEGA OBTOKA

Če hočemo spoznati življenjska dogajanja v telesu in zdraviti bolnike, moramo vedeti, s kakšno brziho kroži kri v žilah. To je uspelo izmeriti sedaj prav točno s pomočjo umnih priprav. Takšne meritve so delali pred kratkim na medicinski vsučiliški kliniki v Lipskem z 22 poskusnimi osebami.

Pri teh poskusih so uporabljali zelo močno svetilo 800 vatno žarnico, ki so jo hladili z vodo in s katero so obsevali šajo.

Na drugi strani prsta je bila za rdeče žarke občutljiva svetlobna stanica, ki je bila zvezana s filmom. Istočasno so beležili dihanje s pnevmotahografom. Za rdečo barvo občutljiva stanica kaže spremembe v sestavi in barvi krvi v obsevanem telesnem udu.

Med tem ko sta obe pripravi z obratu, vbrizgnejo poskusni osebi hitro intravenozno 2 do 5 ccm enoodstotne raztopine metilenskega modrila. Na tekočem filmu se zaznamujeta začetek in konec injekcije. Potem je videti zelo razločno kako dospe metilensko modrilo v prst.

Na isti način beležijo svetlobne propustnost ušesa le z razliko da zadostuje tu dosti slabotnejše svetilo, 30 vatna žarnica. Tako je mogoče izmeriti čas krvnega obtoka iz vene preko desne strani srca pljuč in preko leve strani srca do poljubne točke na obodu telesa, po drugi strani pa čas obtoka od pljučnih kapilark do iste točke.

Pri štirinajstih poskusnih osebah starejšega in mlajšega letnika so ugotovili sledeče povprečne številke: od pljuč do ušesa rabi kri 4 sekunde od pljuč do roke 17.2 sekunde, od ušesa do roke 8.2 sekunde.

Da bi dognali, ali se brzina obtoka v visoki starosti spreminja, so izvršili meritve še z 8 osebami med 70. in 80. letom. Tu so se pokazali bistveno daljši časi: od pljuč do ušesa traja pot krvi 6.2 sekunde, od pljuč do roke 23.2 sekunde, od ušesa do roke 17.9 sekunde. To manjšo brzino krvi v visoki starosti razlagamo lahko s tem, da se v starosti aorta in velike odvodnice razširijo ter istočasno tudi podaljšajo.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje s 2. strani)

nisem dal potegniti za nos. Tako so ameriški listi pisali v uredniških člankih, ko so me odbrili leta 1935. za ponovno izvolitev. Jaz se zanimam za znižanje cen davko-plačevalca. Lansko leto sem na svoje stroške delal kampanjo za povečanje mestne elektrarne. Ravno tako se bom tudi v bodoče boril, da se znižajo vse cene plina, elektrike, in vode in upam, da ne bom zapustil svoje demokratske tovaršice v mestni zbornici, in volil z republikanci da se naj vodo podraži kakor je to naredil zadnje čase nekdo drugi.

V sedanjih kampanji se je zame podpisalo tisoč volivcev. Želim se prav iskreno zahvaliti vsakemu posebej, kateri se je podpisal, ali pa kateri je volil zame v prejšnjih kampanjah. Jaz sem bil trikrat nominiran za councilmana v 23. wardi, in ako se ne boste dali pogovoriti in bo vsak demokrat se izkazal hvaležen za moje dolgoletno delo v javnosti in demokratskih vrstah, bom zopet izvoljen brez vsakega dvoma. Zmaga bo zopet naša. Ampak glavna stvar je, da ne ostanete doma na volilni dan. Prosim, da bi vsi moji prijatelji in pristaši se toliko zanimali za mojo kandidatu-ro, da bi si vzeli toliko časa da greste voliti v torek, 3. oktobra, in da volite zame. Hvala vsem skupaj za vašo naklonjenost, in upam da bomo vsi skupaj praznovali našo zmago.

(Ogl.)

Wm. J. Kennick

Kjer katoličani ne skrbijo za razširjevanje svojega katoliškega tiska, tam dajejo najlepšo priliko nasprotnikom, da širijo ti svoj protiverski tisk.

Edini Slovenski Hardware Store v Chicagi

Nova barva po nižji ceni ZA ZUNANJE BARVANJE.

"CHICAGO PAINT" izdelovana po novi formuli iz "White Leada" in cinka.

Prejšnja cena \$3.25 galon.

Zdaj samo **\$2.49** galon

Ako naročite 5 galonov skupaj po \$2.39 galon

"ALL STAR VARNISH" posebne kvalitete za tla in pohištvo. Preje \$3.25 galon.

Zdaj samo **\$2.19** galon

"BLACK STAR ROOFING CEMENT", za strehe in dimnike. —

Zdaj samo **49c** galon

NOVA VRSTA MALTE (CORKING COMPOUND), ki se rabi za zadelavo

špranj in pok okrog oken in vrat, kar vam

mного prihrani na kurjavi. **\$1.75** galon

Zraven vam posodimo pripravo (gun) za mašenje in mazanje s to malto.

OBNEM VAM SPOROČAMO, da imamo vedno v zalogi vse vrste barve, varniše, olje in vse druge potrebščine za barvanje. Ravno tako imamo v zalogi vse vrste železnine, ki se rabijo za domove in vse vrste električne potrebščine. Naše cene so zmerne. Naša trgovina je vaši sredini, da vam ni treba hoditi daleč po blago in plačevati voznino. Naše blago je garantirano.

SE PRIPOROČAMO!

Meden Hardware & Paint Store

(EDINI SLOVENSKI HARDWARE STORE V CHICAGI.)

1804 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

PHONE SEELEY 7838

Tatenbah

ZGODOVINSKA POVEST

Spisal Dr. O. Ilanig

"Prihta ne rabi vašega denarja. Vzemite svoje darilo zopet nazaj, visoka gospa, in vstopite hitro v stransko sobo. Zdi se mi namreč, da ravno prihaja tisti, ki ste ga prej imenovali."

Po teh besedah pokaže vedeževalka grofici Zrinjski mala stranska vratca, skozi katera se je prišlo v notranjost prostora, ki je bil neposredno za hišico.

Komaj je zginila grofica Zrinjska, že je potrkalo na vrata. Vedeževalka je odprla. Vstopil je Ivan Erazem grof Tatenbah s svojim strežajem Tarrodyjem.

"No, Prihta," reče ter odloži svoj plašč, "že drugič sem v vaši koči. Glejte, kako močnega so me napravila vaša zdravila. Zato predvsem mojo zahvalo za vašo pomoč."

Grof je vrgel po teh besedah mošnjiček cekinov na mizo, katerega je vedeževalka mirno ter navidezno ravnodušno položila k onemu, ki ga je prej dala grofica Zrinjska.

Grof Tatenbah sede na stol zraven toplega ognjišča ter reče:

"Ker ste mi vi tako hitro in kljub vsem žalostnim prerokovanjem zdravnikov pripomogli k ozdravljenju, sem zopet tukaj, da pogledam skozi vaše čarodajno zrcalo v bodočnost, kakor sem vam dal po svojem strežaju že včeraj naznaniti."

Pri teh besedah se je vedeževalka nekam užalostila in njen obraz je dobil nekak oduren izraz, njena sicer mala postava se je vzravnila. Po kratkem premišljevanju reče z naravnost prosečim glasom:

"Milostljivi gospod, vi hočete gledati podobe o tem, kako boste stopali po lestvi moči in slave. Vi hočete doznati, ali drži vsak klin na tej lestvici, da ne padete v globočino, kjer prežita zahrbtnost in izdajstvo ter se vam reži nasproti smrti namesto kronane glave. Visoki gospod, pustite svoje namere! Ni dobro, predrzno gledati v bodočnost, ko lahko v veselju uživate sedanjost."

"E, ohrani svoje jadikovanje za drug čas. Nisem prišel sem, da bi poslušal nagrobnico, vesele podobe hočem gledati, kakor mi jih prorokuje moja zvezda. Najprej, odprti svoje čarovniško zrcalo ter pokaži, da si ravno tako dobra vedeževalka, kakor si dobra zdravnica. Če so tvoje podobe zlate in lepe, bo tudi plačilo obilno. Ali me razumeš, prerokinja?"

Prihtine oči se zasvetijo pri teh grofovih besedah, vendar jih povese kmalu k tlom. Čez nekaj časa reče s povzdignjenim, tajinstvenim glasom:

"Vi zahtevate veliko, visoki gospod, toda ne jezite se, če ne boste videli vsega tako, kakor si želite. Vstopite!"

Vedeževalka pritisne na železno kljuko malih vrat v levem kotu sobe, kamor vstopi grof Tatenbah.

Tukaj se nudi vstopivšemu čisto druga slika. Prišel je, ko je prekoračil mal predor, v precej velik prostor, katerega stene so se svetile od sija svetilke, obešene na stropu. Prijeten vonj se je razširjal po dvorani.

Vedeževalka odkaže grofu sedež med zelenjem. Zdjaci se sliši kakor godba, ki je prihajala iz daljave.

Grofu se zdi, kakor da se je v ozadju razširila stena, siva megla se je razpršila in pokazala se je ravnina. Godba postaja vedno bolj glasna, na mali ravnini pa se

pojavi velika postava. V nekaj trenutkih zapazi in gleda svojo lastno podobo, ki ga kaže sedečega na visokem konju. Zopet zadonijo prijetni glasovi. Druga slika nastaja, ki dobiva vedno bolj določno podobo. Glej, naenkrat se pojavi postava grofice Ane Katarine Zrinjske. V eni roki je držala lovorjev venec z žarečo vojvodsko krono nad glavo njegove podobe, z drugo je položila od zlata blesteč vojvodski plašč okoli njegovih ramen. Zada je plaval ves razsvetljen ogrski grb s patrijarhovim križem.

Grof Tatenbah je dobro spoznal pomen teh slik. Kazale naj bi slavohlepemu možu njegovo bodočnost, zmago v boju, ki ga podzame ob strani oboževane grofice Zrinjske. Ves razburjen in prevzet od tega, kar je videl, je razpel roke, da bi objel ljubljeno Ano Katarino. Toda podoba, ki se mu je ravnokar še tako ljubko smehljala, se je razpršila v meglo, ki je prevlekla celo sliko. Svetilka na stropu je ugasnila, mili zvoki godbe so utihnili, nastopila je popolna tema in ostra mrzla sapa je potegnila skozi prostor. Grof Tatenbah, ki se je komaj zavedel, je stopil razburjen v vedeževalkino sobo ter od tam na prosto, kjer ga je čakal njegov strežaj.

Za vedeževalko ni imel nobene poslovilne besede. Podoba, ki jo je ravnokar videl, mu je še bila pred očmi. Tako stopi s svojim strežajem v gozd. Bleda luna, ki je ravnokar izšla, je začela sipati svojo bajno lepo svetlobo skozi veje na nočnega potovalca. Grof Tatenbah ni vedel, da je bila ona oseba, ki mu je v podobi položila krono na glavo, res živa oseba v koči vedeževalke ter da so zavezniki — člani ogrske zarote porabili Tatenbahovo vero v čarovništvo ter vedeževanje in so podkupili Prihto, da bi omahljivega grofa s temi slikami za vedno priklenili na svojo stvar.

In to se jim je tudi v polni meri posrečilo. Grof Tatenbah je bil zdaj popolnoma prepričan, da doseže svoj cilj — vojvodstva celjske grofije. Njemu ob strani pa bo stala njegova nad vse ljubljena Ana Katarina Zrinjska.

Pozabljeni so bili vsi dobri sklepi, pozabljene besede, ki mu jih je govorila njegova soproga. Sedaj mu je bilo geslo: Najprej, naprej za sliko, ki jo je gledal. Kar je videl, to mora doseči, potem se bo umirilo njegovo srce.

XVII.

MONIKA — PISARJEVA HČL.

Zvesto me že čaka na pragu stoje.
Ko zvezde na nebu zablešče,
Stritar.

Odkar je grof Tatenbah podpisal pogodbo v Čakovcu, so se vršili sestanki pogostoma ali v Čakovcu ali na gradu v Podčetrtku, največ pa v gradu Račje. Vendar je znal grof Tatenbah stvar vedno tako urediti, da o tem ni ničesar zvedela njegova soproga Ana Terezija.

Zavezniki — člani zarote — delovali so na to, da pridobijo čim več moči. V to svrhu so morali potegniti v svoj krog več zaveznikov. Zrinjski se je ponašal, da ima med plemstvom po južnih avstrijskih deželah mnogo zaupnikov, toda varal se je v svojih nadah.

S.P.D. sv. Mohorja

Jstanovljena 31. decembra, 1921. Inkorporirana 12. oktobra, 1923.
SEDEŽ: CHICAGO, ILLINOIS.

Odbor za leto 1939:

Predsednik: Jos. Zicherl, 2001 W. 19th Street.
Podpredsednik: John Mlakar, 1925 W. 22nd Place.
Tajnik: Jos. J. Kobal, 2113 W. 23rd Street.
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 2313 So. Winchester Ave.
Zapisnikar: Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Avenue.
Duhovni vodja: Rev. Alexander Urankar, OFM.
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Theresa Chernich, 2024 W. Coulter St. — Frank Dolenc, 2015 W. Coulter St.
Porotniki: Peter Coff, 1830 W. Cermak Road. — Math Hajdinjak, 2017 W. 21st Place — Louis Duller, 2241 So. Wolcott Ave.
Družbeni zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 2000 W. Cermak Rd.
Vratar: Charles Medic, 1844 W. 22nd Place.

Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".

Družba zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je samo en dolar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po \$1.00 na mesec mesečnine, in nič v slučaju, ako član umrje. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicago. Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

IZ URADA SLOVENSKE PODP. DR. SV. MOHORJA CHICAGO, ILL.

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila v nedeljo dne 1. oktobra v cerkveni dvorani sv. Štefana točno ob eni uri popoldan. Seja se bo zgodaj začela zato, da bo vsak še imel priliko se vdeležiti "Medenega piknika v Lemontu" po naši seji. Na seji boste slišali trimesečne račune.

Ta mesec smo izgubili eno izmed naših članic, Jennie Terselich. Vsem članom se jo priporoča v blag spomin in molitev.

Prosim vse člane, ki ste zaostali s svojim asesmentom, da poravnate vaš dolg, kakor hitro mogoče. V nedeljo dopoldne bom na razpolago doma od devete ure naprej, zato prosim, da bližnji člani pridite plačati svoj asesment na dom. — Z sobratstvom pozdravom,

Jos. J. Kobal, tajnik.

Naznanilo in zahvala

Žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nam je po kratki bolezni, v ponedeljek, dne 11. sept., nemila smrt ugrabila našega nepozabnega očeta in brata.

Luka Podbregar,

Pokojni je bil 80 let star, rojen v Bačni pri Gornjem gradu, na Štajerskem, od koder je prišel pred nekako 38. leti, in skoraj ves ta čas živel tukaj v Sheboyganu. Pokopan je bil v petek, dne 15. sept. po cerkvenih obredih na slovensko pokopališče v Zelenu dolino (Greendale Cemetery).

Dolžnost nas veže, da se na tem mestu najpristnejše zahvalimo vsem, ki so nam ob tej bridki izgubi stali na strani ter nam in pokojniku pomagali krajišči za časa bolezni in smrti; izrazili svoje sočutje in sožalje; kakor tudi vsem, ki so položili na grob vence in cvetlice, oziroma darovali za sv. maše zadušnice, prihajali ga kropiti, dali svoje vozila, in ga nato spremili na njegovi zadnji poti. — Hvala vsem, in vsakemu posebej!

Prisrčna hvala darovalcem krasnih vencev in šopkov, kakor tudi darovalcem za sv. maše zadušnice. — Vence in šopke darovale sledeče družine: Mr. in Mrs. Frank Verle, Mr. in Mrs. Peter Novshek, Mr. in Mrs. Frank Kaker, Mr. in Mrs. Frank Tesonick, Mr. in Mrs. Blaž Chuvan, Mr. in Mrs. Frank Remshak, Mr. in Mrs. Joseph Finst, Mr. in Mrs. Viljem Sattl, Mrs. Johana Susha, Mrs. Frances Mihelčnik, Mrs. Mary Fludernick, prijateljka Mr. Otto Kroschki, Mr. Joe Žagar in Belman Flower Shoppe. — Prav tako tudi dotičniku, ki je poslal šopek cvetlic; žal, da ne moremo imena priložiti, ker se je menda listek izgubil.

Za sv. maše zadušnice darovali sledeče družine in posamezniki: Mr. in Mrs.: — Peter Novshek, Julius Parnitzki, Blaž Chuvan, Fr. Kaker, John Kovacich, Joe Remitz (Port Washington), Anton Ribič, Frank Simonich, Maks Koren, Anton Rackun, Frank Remshak, Fr. Bojance, Valentin Breznik, Anton Stiglic, Louis Francič, Frank Pečnik, Val. Skrube, John Savinshek, Frank Zagožen, Fr. Tesonick, Mrs. Magdalena Kovacich, Mrs. Johana Susha, Mrs. Theresa Zagožen, Mrs. Margaret Bliz (Port Washington), Miss Amalia Zunter, Mr. Anton Zmavc, Mr. Joe Kovac, Mr. Joe Križaj, Mr. Rock Juricek; — ter družstvu Najsvetejšega Imena za darilo za sv. mašo in lepe molitve za pokojnikovo dušo.

Dalje najlepša hvala našemu gospodu župniku, Rev. Rudolf Potočniku, za vse obiske v bolnišnici za časa bolezni in za obrede v cerkvi in na pokopališču; ter "Gerend" pogrebniemu zavodu za lepo urejen pogreb.

Srčna hvala nosilcem krste: Val. Skrube, Jack Jenko, Val. Breznik, John Savinshek, Jack Skrube, Feliks Erlich. Tudi našim sorodnikom, ki so se udeležili pogreba in sicer: Mr. in Mrs. Joe Remitz, Mrs. Bliz, Mrs. Tuzir iz Port Washingtona ter Mr. in Mrs. Frank Repenshek iz Milwaukee, Wis. Hvala vam.

Še enkrat naša najglobljeja zahvala vsem in vsakemu posebej. — Ako smo nehoti kako ime prezrli, prosimo dotične, da nam to oprostijo. Naša hvaležnost do njih zato ni nič manjša.

Vam predragi, nepozabni oče, ko je Vas Bog poklical, pa želimo, da počivate mirno v hladnem grobu, poleg svoje žene in sina. Spomin na Vas bo ostal za vedno v naših srcih, dokler se zopet ne snidemo nad zvezdami.

Žalujejo ostali: FRANCES, MARY, JERCA, ANNIE, THERESA, hčere; MR. VERLE, MR. NOVSEK, MR. KAKER, MR. TESONICK, MR. CHUVAN, zeti; MRS. MAGDALENA KOVACICH, sestra, ter vnuki in vnukinje.

Sheboygan, Wis. 23. septembra 1939.

Pisano polje

J. M. Trank

Ali se bo Hitler pri Lahih namazal? Prve dni izgleda tako. Rim hudo molči. Utegne biti, kakor je bilo. Lah je vzel Etiopijo, vzel Albanijo... zdaj čaka, kamor se bo tehtnica nagnila, in bo tja skočil. Morda ga le sunejo, in vsaj pri Hitleru se bo namazal, ako bi prišel na konja. V knjigi Makabejcev že čitamo o Rimljanih, kako so namazali celo zveste Jude. "Toliko talentov svestra nam dajte, in mi vam pomagamo po možnosti." Srebro so vtaknili, Judom so pa pomagali do batin. Sedanji Lah niso stari Rimljani, le veliko slabši so.

Še drugi pojavi so, vrlo čudni tudi. Ko so Slovaki prišli do svobode (??), Čehi pa postali kolonisti, nek hrvaški list ni videl nobenih čeških kolonistov, le slovaško svobodo je videl in Hitlerja je videl, ker je Slovačkom pripomogel do svobode, in Hrvati so tedaj kar zijali v Adolfa in mislili le na — svobodo. Zdjaj je Adolf vtaknil Slovače v svoj nemški žep, in jih vpregel pred svoj voz. List zdaj vsaj vidi, da je bil nemška in Adolfova slovaška svoboda — bunk, in to je dobro, ker pravi, da se od Hitlerja ne more pričakovati svobode, ampak ali ti politični cuciji res niso mogli že naprej videti, da ne bo nobene svobode. Ker niso, ko so bili tako vznemirjeni nad slovaško svobodo tedaj, bi imeli tak politični cuciji šutiti v politiki.

Kakor vreme kaže. Tiste prve dni je zasijalo jugoslovansko sonce, ko se je začela ideja jugoslovanstva uresničevati. Tiste dni, pač tiste prve dni, so se socialisti hudo postavljali, češ, mi smo že davno pred vsakim uresničenjem delali za jugoslovansko idejo, ko smo ustanovili jugoslovansko socialistično stranko. Res je bilo tako, dejstvo je tu. Ali je šlo tudi za jugoslovansko idejo, za skupnost balkanskih Slovanov? Po prvih sončnih dneh je vreme postajalo bolj in bolj mrčavo, vsak se ni mogel s parom voziti. Takoj je bilo vsega jugoslovanstva konec in vsepovsod je bilo pri tistih "Jugoslovanih" vse polno prokl. Jugoslavije. Posameznim ni uspelo, ker pač ne more, in ideja je šla takoj rakom žvižgat. Ali je res ideja slaba, ker razmere ne pripuščajo socialnega raja?

Vse jamranje nič ne pomaga. Čehoslovaška je šla, Poljsko so zadavili in priti utegnejo Jugoslovani na vrsto. Sovjeti se postavljajo, da bodo pomagali. Nihče ne ve, kako bo, če bi prišla pomoč. Recimo, da bi Sovjeti pomagali in uspeli, odvrnili od Slovanov nemško nevarnost. Kaj bi utegnili zahtevati za pomoč? Komunizem? Ali bi ne prišli zapadni Slovani iz dežla pod kap? Ko bi res v Rusiji bilo tako, kakor stalinovci pišejo in trdijo, čistke, absolutizem, kri, delo, le začasno, prehodno, in bo po prehodu vse lepo in v redu — bogami — vsaj jaz sem bil vedno za skupnost

vseh Slovanov, in bi ne imel ničesar zoper to, ako bi n. pr. Rusi druge malo trdo prijeli za lase, da jih držijo skupaj, ker sami pri svobodi in brez neke šibe ne pridejo skupaj, in tako jih Nemec drugega za drugim pohrusta. Kaj pravite? Kakor izgleda, je prav zdaj to edina pot. Caristična Rusija je malo špegala po neki slovaški skupnosti. Ampak tedaj je prihajala s pravoslavjem in verskim nasiljem, zdaj bi ne bilo nasilnega pravoslavja, pa je zopet — brezboštvo, in to je huje od vsakega verskega nasilstva. Sovjetska ustava sicer govori o verski svobodi, je pa tudi le na papirju. Ali morda enako le — prehodno? Težke misli mi rojijo po glavi, ko ni več Čehov, so šli Poljaki, pridejo na vrsto še drugi... in je polmoč le na papirju, in še za polmočjo hudi pomisleki. Zopet rečem le: počakajmo.

Stalin menda na podpis nič ne da. Ali na svoj, ali na Hitlerov? Pri Hitleru bi zadel, ampak če misli na svoj podpis, bi jaz raji nič ne podpisal.

Za špas. Bajje je sodil general Gamelin, ki zdaj poveljuje francoskim četam, o laški vojaški sili: Če gre Italija na strani Nemčije v vojno, je treba pet divizij, da ji damo vetera, ako bo nevtralna, moramo imeti deset divizij, da gledamo Lahom na prste, če se pa priključijo Lah Franciji, je treba 15 divizij, da jih zadržimo — begu. Hud poper, ampak poznajo "kobaridske eroje."

ANGLEŽI NEVOLJNI NAD CENZURO

London, Anglija. — V nižji zbornici se je zadnji torek izražala skrajna nevolja nad načinom, s katerim vodi vlada cenzuro nad novicami. Ta nevolja je naravnost bedast, se je povdarjalo in ljudje so se naveličali prenašati tako diktaturo, ko javnost ne dobi v roke drugega kakor samo povtorjene novice. V podobnem tonu napada vlado zaradi cenzure tudi časopisje in en list se je izrazil, da "se ne borimo ob Renu proti velikiemu Hitlerju samo zato, da bi tukaj postavili male Hitlerje."

"Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet" sta lista, brez katerih bi ne smela biti nobena slovenska družina!

Listen to and Advertise over
PALANDECH'S YUGOSLAV RADIO
Folk Songs and Music
Tamburitza Orchestra
Station WWAB, Every Sunday 1 to 2
536 S. Clark St., Chicago — Har. 3806

DR. H. M. LANCASTER DENTIST

2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Tel. Canal 3817,
CHICAGO, ILL.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN!

— Najboljši avtomobil za pogrebe, krste in ženitovanja.
Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerni.

Tiskarna
Amerikanski
Slovenec

1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in poceni.

Poskusite in prepričajte se!